

10 k. al Nord de Girona.

PRON. MOD. *mædɪnà*, oït a Girona, Vilopriu i Parlavà per J.M. de Casacuberta (c. 1920).

DOC.ANT. 1017: *Mediniano* (Monsalvatje XI, 269); 1089: *Midiniano* (Monsalvatje XVIII, 31); 1171: *D. de Mediniano* (*Cart.Poblet*, 177); 1173: *G. de Midiniano* (*Espanya Sagrada* XLIV, 474); 1359: *Madinya* (*CoDoACA* XII, 93).

ETIM. Nom en -ANUM derivat d'un NP. No és probable fonèticament que sigui METELLUS, d'on bastants NLL occitans (Skok § 204), com suggerí M.Lübke (*BDC* XI, 29), sinó METINIUS (Aebischer *Top.* 109 i Schulze 188), que forma part de la mateixa família onomàstica d'on vénen aquests i altres noms romans (*Metilius*, *Metonius*, Μετωνιος; Schulze 442, 195) i altres amb -IT- potser intensius: romans o parònims cèltics, cf. Arbois de Jubainville p. 425 (Skok § 558).

MEDIONA

Nom d'un antic castell de Templers, que avui resta com una antiga i venerable esgl. rural a mig camí de Sant Quintí de M. a Sant Joan de MEDIONA, pobles de l'Alt Penedès, uns 15 k. al NNO. de Vilafranca.

Pron. *mædiõna*, oït allí, 1932 (Ll i, p. 40), etc.; de St.Joan de M. generalment se'n diu «St.Joan» i prou; si es vol precisar diuen sobretot (almenys la gent arrelada i vella) 'Sant Joan de Conilles' (*kunifàs*), o bé menys sovint «S. J. de *Mediona*» —em deien a Savanell (x-1934); dos mesos més tard, al poble mateix en termes semblants, si bé reconeixent que s'anava estenent més «S.J.de *Mediona*». El determinatiu antic era també acceptat per la gent d'esglèsia: «Mn.Marcel·lí Garriga, prevere, de Sant Joan de Cunilles», firmava un col·laborador d'AMAlcover (*BDLC* I, 1902, 42).

De tota manera, el que no fan en el país és anomenar el mun. amb el nom de *Mediona* sol (com es fa en la nomencl. oficial), car tothom manté la consciència que *Mediona* és només un antic edifici a mig camí de St. Quintí a St. Joan, i el poblat que s'hi ha anat formant a l'entorn.

MENCIONS ANT. 954: «terme de *Midiona*» Font Rius (*C.d.P.* I, § 5). 954: «terme de *Midiona* ---» citat amb Fontanet (lleg. a l'Arx. Sols.); 977: *Mediona* (*Cart. S.Cugat* I, 98); 984: «--- Fonterubia --- Guardiola --- *Midiuna* --- Fòdexo, --- Sti.Martini» (*Dipl.Cat.Vic.*, 431 § 513).

1006: «term.de *Mediona*», cit. junt amb Fontanet (*Arx. Sols.*); 1011: *Midiona* (*Cart.St.Cugat* II, 79); 1011: «Wifredo *Midionensis*» (*Cart.S.C.II*, 76); sembla ser el mateix que un Guifredus *Midionensis*, que cita MiretS. en un doc. de Terrassa (*BABL* VII, 401-2); 1031: *kastrum Midiona* (*Cart.S.C.II*, 170); Wilielmus *Midionensis* castris possessor (*CCandi, Mi.Hi.Ca.* II,

6); 1046: *Mediona* (*Arx.Sols.*); 1046: *Midiona* cit. junt amb *Cabrera* (*Arx.Sols.*); 1057: *Midiona* (Balari *Orig.* 355); 1087: *Turre de Mera*, del te.de St. Martí (Sarroca), afr.N. «in alode de *Medon* [lleg.*Medional*] sive in alode de Sta.Ma.de Valle Fremosa (*Arx. Sols.*).

Segueix amb formes semblants des del S.XII. 1136: *Mediona* (MiretS. *Templ.* 267); 1143: «Alodium de *Midiona*» (*Cart. S. Cugat* III, 128); 1143: *Mediona* cit. junt amb Orpinell (id.ib., p. 36); indatat entre 1131 i 1162: *Midiona* (bis), i un altre doc. d'igual data: *Mediona* (*BABL* VII, 10); id. posterior a 1145: *Midiona* (ibid. XIII, 109); 1165: *kastri Midiona* (MiretS., *Templ.*, p. 147); 1196: *Mediona* (Kehr, *Papsturk*, p. 572); 1211: G.de *Midiona* (MiretS., *El més antic text cat.*, p. 24; 1359: castell de *Mediona* (*CoDoACA* XII, 34).

ETIM. Encara que ningú s'havia preocupat de l'origen d'aquest nom, aviat vaig adonar-me que devia ser portat per l'àrab: perquè si fos nom d'origen romà o llatí (o fins germànic) el grup -DI- s'hauria reduït a -i- o -z-; com ja ho vaig dir en *E.T.C.* I, 125.

Es tracta, en efecte, d'un dels NLL aràbics, del nucli que n'hi ha en el Penedès i territoris adjacents, detallats en els art. *Masquefa*, *Gelida*, *Garraf*, *La Bleda*, *Caba* etc. Personalment, una de les possibilitats concretes és que fos el nom d'algun militar sarraí que defensés aquesta frontera, en els temps comtals, en què això era mantingut pels invasors, o era terra de ningú, fins cap a l'a. 900; una altra, que fos el d'algun soldat, monacal, com els Templers, que de vegades eren homes del migjorn, convertits al cristianisme. Inducció incerta, si bé reforçada pel caràcter de castell d'aquella Orde, que després llarg temps conservà.

Mädyûn, fem. *Mädyûna*, és, en efecte, un mot de l'àrab comú i de tots temps: pròpiament el participi del verb *dayan* 'deure', 'estar obligat (per deute pecuniari o qualsevol altre)'; també era el mot normal en l'àrab d'Espanya: «*dayn*: debitus»; «*midyan*: debitor» (*RMa.* 231, *PAlc.* 20); «*nadeyen*: adeudarse» *PAlc.* 9b, i altres nombroses formacions dins aquesta arrel; de la qual *madyûn* és el participi passiu; i també usat en el sentit de 'subjecte a una obligació moral', 'agraït a'. És clar que un mot així era ben propi per convertir-se en NP; i, en efecte, ho són avui, a Algèria, tant *Mädyûn* com el femení *Mädyûna* (*GGAlg.*, p. 269). O bé sobrenom, aplicat a una persona o a una col·lectivitat.

I així realment el constatem, amb una tribu africana: els *Mädyûna* eren una tribu que vivia prop d'*Al-Khadrà* a les vores del r. Šelif, ja esmentada en el S. x per El Bekrí, i Hadj-Sadok (ed.del *Ĥurradādbih*, 124). Justament aquesta bandada de berebers nòmades, foren dels que poblaren Al-Andalus, segons l'*Īṣṭabṛí* (De Goeje, *Bibl.Geographorum Arabum* I, 42); però no hi ha cap raó específica per fer-los res-